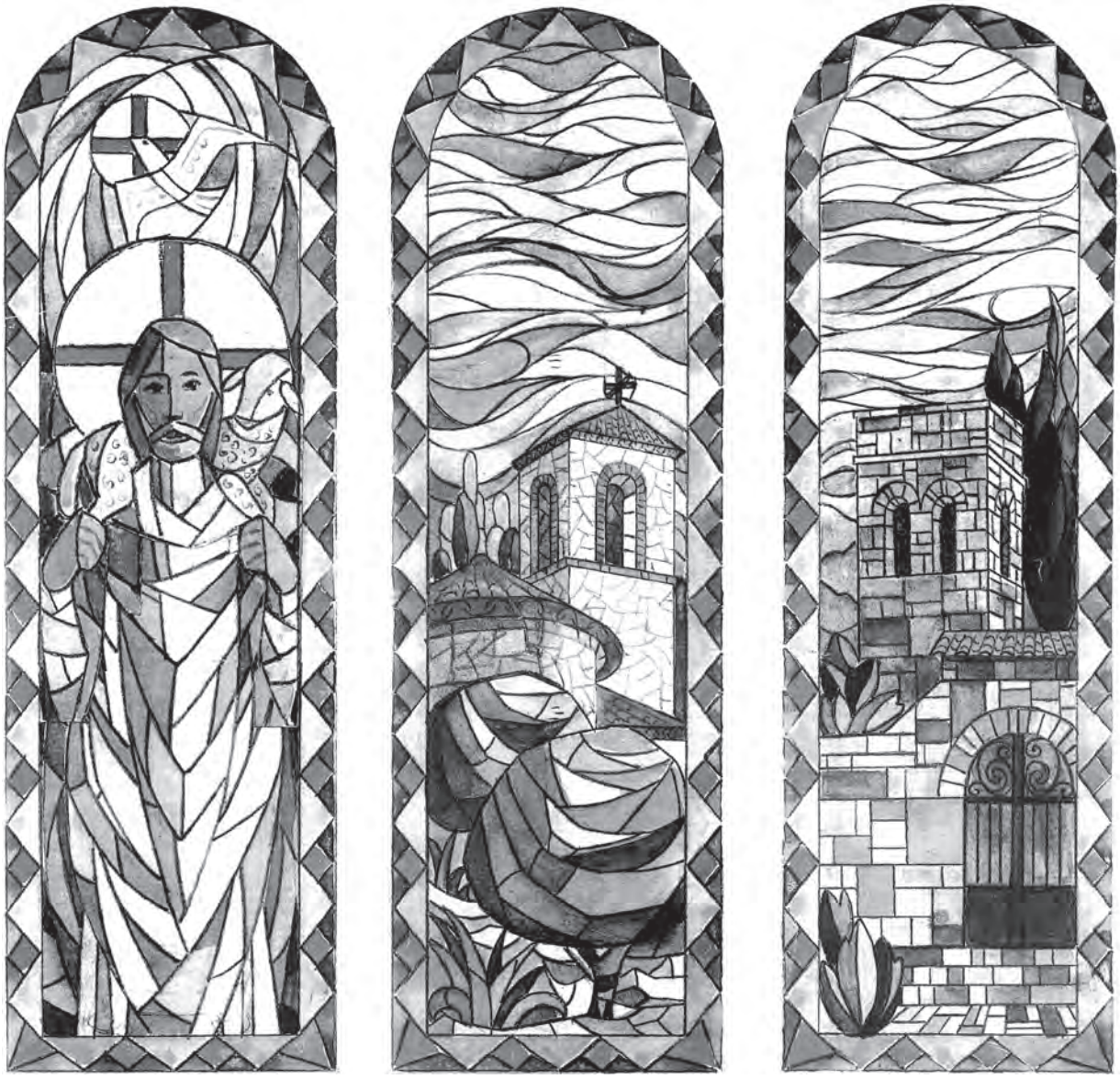
JAUME MERCADER-MIRET, ARTISTA I ESCRIPTOR

El 31 de desembre del 2009 moria a Barcelona, als 95 anys d'edat, l'artista i escriptor vilafranquí Jaume Mercader-Miret. Format en els paràmetres de l'estètica noucentista, Mercader va destacar com a artista en l'àmbit de l'orfebreria amb els seus reconeguts repussats d'aram, tot i que va treballar també la pintura, el disseny de vitralls i el dibuix, especialment en la il·lustració d'edicions. L'altra faceta de la seva personalitat intel·lectual és una extensa obra literària que inclou diversos volums de prosa, en general assaig, llibres de viatges i poesia, entre la qual hi ha la lletra dels goigs de sant Ramon de Penyafort que es canten actualment. Professor de l'Escola Massana, va pronunciar el pregó de la Festa Major de Vilafranca de l'any 1965 i el de les Fires de Maig del 1976.

Nascut a Vilafranca l'any 1914, Jaume Mercader-Miret va fer els seus primers estudis al col·legi de Sant Ramon fins que el 1929 es va traslladar a residir a Barcelona amb la seva família; allí, amb catorze anys i enllestits els estudis bàsics, va entrar a treballar d'aprenent al taller d'argenter de Manuel Valentí, al Passeig de Gràcia. Per l'amistat familiar amb mossèn Manuel Trens i la d'aquest amb l'orfebre Ramon Sunyer, que formava part dels Amics de l'Art Litúrgic, entitat creada pel sacerdot vilafranquí, Mercader va entrar al taller de Sunyer el 1930, estada que seria especialment transcendent per al futur artista en el seu procés de formació i on va treballar fins que l'octubre del 1937, en una labor que alternaven amb l'aprenentatge quan per iniciativa del mateix Ramon Sunyer, Jaume Mercader-Miret i altres companys aprenents del taller es van matricular a la barcelonina Escola Massana, que llavors dirigia el gironí Jaume Busquets, durant tants anys directament relacionat amb Vilafranca, en gran part a través de les iniciatives de Manuel Trens.

En tornar de la guerra civil deixà el taller de l'orfebreria i començà a treballar amb el seu cosí, el també artista Pau Boada i Mercader, en la realització d'obres d'art decoratiu. L'associació dels dos creadors va durar ben poc, tot i que va donar obres com l'escultura de sant Sebastià que podem veure a la Trinitat i la de sant Pau a la seva ermita vilafranquina, a més de pantalles per a llums de peu, cuirs repussats i altres treballs d'art ornamental. La primavera del 1941, Jaume Mercader-Miret entrà en contacte amb el joier Alfons Serrahima i començà a rebre encàrrecs de repussar metall, i de mica en mica passà dels treballs de dibuix als relleus d'aram i també alguns en plata. En aquests primers anys quaranta, al costat de la temàtica estrictament profana, trobem un seguit de treballs d'art sacre procedents de la línia eclesiàstica i de la necessitat de restaurar un patrimoni que en l'àmbit religiós en bona part se n'havia anat en orris durant els tres anys de la guerra, però també en l'àmbit particular, estrictament familiar.

Eren també temps vilafranquins en els quals, més enllà de la mai oblidada relació amb la Vilafranca nadiua, l'artista treballava per a les edicions que veien la llum en aquells anys. Col·laborà així en una guia de Vilafranca que publicà Manuel Benach al seu taller d'impremta Artes Gráficas Vilafranca, i fins i tot, si s'esqueia, aportava il·lustracions per a les publicacions periòdiques de la població. En aquells anys Benach sovintejava la capital catalana, on feia estada per motius professionals de la seva activitat d'advocat, i capitanejava una tertúlia penedesenca a la capital catalana de la qual Mercader-Miret era un incondicional. D'aquesta relació en sortiria l'encàrrec per a la que és una de les obres d'art sacre més reconeguda de l'artista: l'altar de sant Ramon de la basílica de Santa Maria, el primer a l'esquerra entrant per la porta principal. Aquest important conjunt, l'havia promogut als anys quaranta Manuel Benach i Torrents, gran devot del

Disseny d'una part dels vitralls de la parròquia de Sant Miquel Arcàngel, de Molins de Rei (3 x 0'93 metres). Jaume Mercader-Miret, 1992.

sant. Circumstàncies diverses, però, van fer que l'altar no s'acabés completament fins l'any 1965. Al seu tombant els sis plafons d'aram repussat de Jaume Mercader-Miret sobre una iconografia proposada per l'advocat barceloní Ramon Rucabado, gran devot i coneixedor de la vida de sant Ramon. Els plafons tenen a veure amb els goigs al sant que el mateix Mercader escrigué i que s'interpreten cada 7 de gener en acabar l'ofici en honor al patró vilafranquí. Professor de l'Escola Massana durant molts anys, sota la direcció del també vilafranquí Lluís Maria Güell, la producció artística de Mercader-Miret, sempre sota paràmetres estètics de tonalitat clàssica i de línia noucentista, és marcadament àmplia i abasta no sols l'aram, amb obra a la Mútua del Penedès, a Caixa Penedès i a la capella del Col·legi de Sant Ramon, sinó també vitralls dissenyats per ell i peces d'art sacre per a nombroses esglésies de Catalunya.

Però l'artista es va voler moure sempre en un àmbit cultural ampli, obert a la saviesa, com els homes del renaixement italià que tant admirava. D'aquí goigs, poesies, col·laboracions a les publicacions vilafranquines, premis en certàmens literaris, passió confessa per la composició de sonets, diverses auques, entre les quals una a la festa major de Vilafranca. Ja abans de la guerra col·laborava a la premsa vilafranquina amb la seva "Lletra de Barcelona" a les pàgines d'*Acció Catòlica,* on seguiria col·laborant en els anys quaranta i cinquanta. Guardonat en diversos certàmens literaris per la seva producció poètica, de la qual després n'aplegaria una petita part al seu *XXV sonets triats* publicat el 1990. Pregoner de la festa major l'any 1965 i de les Fires de Maig el 1976, el 1990 publica també les seves *Memòries d'un aprenent vilafranquí*, llibre al qual seguiria el 1991 *Galeria de retrats amb un autoretrat* i l'edició vilafranquina d'homenatge *Vilafranca ben a prop* (XXII premi Sant Ramon de Penyafort) publicada per Vilatana el 1995, el 1998 el conte *L'anxaneta i l'àngel del campanar* a la "Col·lecció Cercavila" de l'Editorial Vilatana, amb dibuixos de Núria Giralt i Clausells, i el 1999 la biografia de Pau Boada *De la vida i obra de Pau Boada*, editada per Ramon Nadal i Caixa Penedès; l'Institut d'Estudis Penedesencs li va publicar el 2003 el seu darrer llibre, *Fets i circumstàncies*. Col·laborador de la revista *Olerdulae* del Museu de Vilafranca i posteriorment d'aquesta revista, *Del Penedès*,[1] ha deixat abundants textos i poemes inèdits en bona part dipositats al que ara és Centre de Documentació de la Vinya i el Vi del Vinseum.

J. S. i B.

NOTES

(1) De "Dietari divers", 1996, a revista *Del Penedès*, núm. 2, estiu 2002, pp. 83-88. De "Dietari divers", 1997, a revista *Del Penedès*, núm. 5, primavera 2003, pp. 81-83. De "Dietari divers", 1998 i 1999, a revista *Del Penedès*, núm. 7, hivern 2003-04, pp. 103-107. De "Dietari divers", 2000- 2001- 2002, a revista *Del Penedès*, núm. 9, estiu 2004, pp. 78-88.